

**Františkánská
misie
podle
moderních pramenů**

Učební list 9

Obsah

Františkánská misie podle moderních pramenů

Z pramenů

Jako každá doba, i ta naše je dobou Boží.

A. Úvod

B. Přehled

C. Informace

1. Zdůvodnění františkánské misie

- 1.1. Františkánská rodina jako taková je misionářská
- 1.2. Každý bratr - misionář, každá sestra - misionářka

2. Způsob a druh františkánské misie

- 2.1. Základní postoje
- 2.2. Co znamená "Pokoj a dobro"?

3. Odpověď na jednu námitku

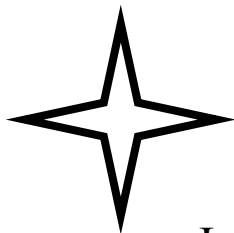
4. Praktické důsledky

- 4.1. Očekávat nové prorocké a misionářské perspektivy
- 4.2. Pracovat pro jednotu lidstva
- 4.3. Vytvořit potřebné vzdělávací struktury
- 4.4. Klást důraz na význam misionářského uvědomění bratří a sester.

D. Cvičení

E. Použití

F. Odkazy

Jako každá doba, i ta naše je dobou Boží.

Bratr Jiljí uslyšel jednou krákat vránu.

Zmocnil se ho vnitřní žár a zvolal:

„Paní vráno, chci přijít k tobě a

naslouchat, jak chválíš Boha. Chci

dosvědčit, že neříkáš „la, la“ nýbrž

„qua, qua“⁽¹⁾.

Chceš mi říci: „Ne tam, ne la, la, nýbrž

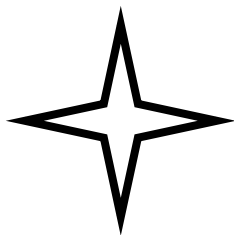
zde, qua, qua“, se máš snažit konat

dobro!“

(Ze životopisu bratra Jiljího.)

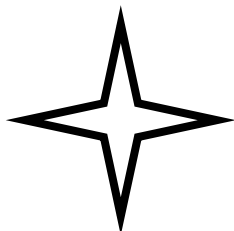
¹ „la“ = italsky „tam; „qua“ = italsky zde

Vůdčí myšlenky pro misionářský život a práci v dnešní době

Františkánky a františkáni jsou nesení nyní již dlouhými dějinami (Bible, františkánské tradice, dějiny misí). Některé stránky těchto tradic jsme v dosud vydaných Učebních listech uvedli. Dnešní doba však stojí před zcela určitými a konkrétními problémy. Ty vyžadují zvláštní pozornost církve i našeho františkánského hnutí. Tato pozornost už dostala podobu v různých církevních i řádových dokumentech.

Protože však se nám jedná o františkánské pojetí misí chceme se omezit na františkánské dokumenty. Co do obsahu nejde o návody, které by bylo možné vždy a všude použít, nýbrž o vůdčí ideje, které mohou udávat směr současnému misionářskému životu a misijní práci.

Vstoupit do misionářské základní dynamiky

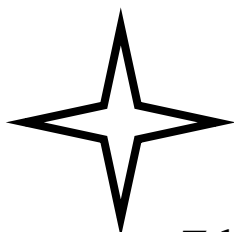
Nejprve se pokusíme shrnout důvody pro františkánskou misii: Protože se řád jako celek chápe zásadně jako misionářský, musí také každý bratr a každá sestra vstoupit do této misionářské základní dynamiky.

Zadruhé se obrátíme k zvláštnímu způsobu františkánské misie. V první řadě půjde o celou řadu základních postojů. Musíme upozornit, že dnes chápeme pojem „dobro“ obsažněji než dříve, totiž jako „pokoj a dobro“. Především musíme říci, že „pokoj a dobro“ přesahuje celé dějiny a též síly každého člověka. Zároveň je třeba poukázat jasně a zřetelně na aspekt vnitřního světa: O „pokoj a dobro“ máme usilovat jako o osobní dobro i v mezilidských vztazích, v rozličných společenstvích, ve všech národech a kulturách.

Někdo se domnívá, že moderní dokumenty už nestavějí na původní františkánské tradici. Musíme se na tuto námitku ve třetí kapitole podívat a odpovědět na ni. Na konci vyvodíme několik praktických důsledků.

Informace

C

Zdůvodnění františkánské misie

1

Pokud se dnes nějaké hnutí ještě nazývá františkánské, musí záležitost sv. Františka věrohodně reprezentovat. Nelze pochybovat, že František jako misionář hlásal jak mezi křesťany v Itálii, tak také „mezi Saracény“ evangelium, „pokoj a dobro“ a chtěl, aby se všichni obrátili ke Kristu a v setkání s ním našli spásu. Když František takto žil a jednal, stal se novým podnětem pro misionářskou úlohu církve. „Naplnil celý svět Kristovým evangeliem“ (1 Cel 97).

Dnes pozorujeme podobnou misionářskou krizi jako tehdy. Františkánské hnutí stojí před výzvou přispívat k tomu, aby tato krize byla tvořivým způsobem překonána a nesahalo se při tom k nějakým falešným představám.

Františkánská rodina jako taková je misionářská

1.1

Obvykle se rozlišuje mezi „misijními instituty“, založenými výlučně pro misionářskou činnost a „misionářskými instituty“, které v dalekých zemích plní jak pastorační tak i misionářské úlohy.

Takový rozdíl můžeme dnes ještě zachovat jen tehdy, pokud se držíme zúženého pojmu misie a pod „misií“ rozumíme jen tu činnost, která má ve vzdálených zemích vést ke vstupu lidí jiné víry do křesťanství. Misionářská práce mezi jinými národy a kulturami si uchovává svůj smysl, i když se mění časy a chápání misie. Musíme však upozornit, že právě u Františka dostává „misie“ mnohem obsažnější význam: Svědectví života zde i tam; a potom, když se to Bohu bude líbit, hlásání slova zde i tam. Františkánské hnutí je misionářské svou podstatou.

Toto koncilní pojetí, převzaté po II.vatikánském koncilu také větvemi františkánského hnutí, se odráží také v jeho novějších misijních dokumentech. Dále z nich budeme sice citovat pouze krátké úryvky, ale vždy půjde o celé františkánské hnutí. Pro příliš velké množství dokumentů od františkánských žen a mužů není možné uvádět všechny dobré příspěvky.

„Celé naše bratrské společenství je misionářské, a každý bratr má účast na tomto misionářském povolání“ (Medellín 1971,č.2).

„Každé františkánské povolání je v zásadě misionářské. V kořenech Františkova evangelijního životního plánu je spontánní apoštolský rozměr, přesahující všechny hranice, protože evangelium je také bez hranic“ (Mattli 1978 č.10).

Z omezeného pohledu byla před II.vatikánským koncilem „misie“ určena výlučně pro daleké země. Misie a domácí provincie se považovaly za dvě zcela odlišné a navzájem oddělené oblasti. Misionáři měli svůj „Misijní statut“, kde byly zvláštní předpisy a určité výjimky od společného života. Např. kapucíni mluví o misiích výlučně jen ve 12. kapitole svých stanov, a to jen několika větami.

V předkoncilní církvi byla misie záležitostí jednotlivých misionářů, ne však církve v jejich vlasti. Zde přinesl koncil podstatnou změnu: vyhláší, že církev jako taková a jako celek je svou povahou misionářská (AG 2, LG 1).

Tato představa způsobila, že koncil sice potom ještě vydal zvláštní misijní dekret, ale základní výroky zakotvil v konstituci o církvi. Nyní už nikdo nemůže tvrdit, že misie se ho netýkají. Např. v kapucínském řádu byl vlastní misijní statut zrušen. Výroky o misiích najdeme v konstitucích, které se týkají všech.

Každý bratr je misionář, každá sestra je misionářka

1.2

Stará sporná otázka, zdali misie je „zvláštním povoláním“ se dnes už klást nesmí:

„Tato misijní úloha nepředpokládá v zásadě ani zvláštní povolání, odlišné od společného povolání všech bratří, ani nějaký závazek na celý život“ (Mattli 1978, č.11).

Každý bratr je misionář, každá sestra misionářkou. Stává se to ještě zřejmějším, když mluvíme o „misii na šesti kontinentech.“ Tam, kde žijí skupiny lidí více nebo méně vzdálené od Krista, máme danou misionářskou situaci.

Misionářsky se máme ujímat těch, „kterých se evangelium dosud nedotklo, a také těch, které už tradiční hlásání evangelia neoslovuje. Svou přítomností je chceme povzbudit, aby si kladli otázky o svém životě, a přitom podpořit růst dobra, které v nich nacházíme“ (Bahia 1983,č.17; též Maftli 1978, č.6).

Způsob a druh františkánské misie

2

Na základě novějších františkánských dokumentů budeme nyní ukazovat základní postoje, z nichž lze poznat, co znamená „Pokoj a dobro“.

Základní postoje

2.1

- **Důvěra v život**

Františkánští lidé nemají podléhat pesimistickým sklonům, nýbrž mají s důvěrou hlásat radostnou zvěst o úspěšném životě. Proto též v původním františkánském postoji platí priorita života před slovem.

„Žijeme v mimořádném období lidských dějin, v němž jde ruku v ruce dosud nikdy nedosažená výše pokroku s dosud nikdy neexistujícími propastmi zmatku a zklamání. Víc než kdy jindy musíme být světlem osvěčujícím světDo našich rukou vložil totiž Pán lék proti ztrátě odvahy, proti strachu z budoucnosti, proti malomyslnosti a resignaci, jimiž trpí dnešní doba. Máme přece radostnou zvěst“ (Medellín 1971, č.12).

- **Úcta k náboženstvím**

„Uznáváme velké náboženské hodnoty národů, které mají jiná náboženství a rozhodně je nechceme ničit. Jsme přesvědčeni, že je osvěcuje ono světlo, které dal Stvořitel lidem“ (Medellín 1971, č.15).

„Menší bratr má radost, že se náboženskému světu přikládá větší hodnota. Velebí Pána za podivuhodné činy, které působí ve všech národech. Bude vyhledávat dialog a společnou modlitbu. Tak dochází k výměně darů zkušenosti s Bohem. Vzájemné návštěvy, především při náboženských slavnostech, se stanou znamením rostoucího

obecného bratrství. Takové styky budou též připravovat cestu pro společné aktivity všech lidí dobré vůle za více spravedlnosti a míru ve světě“ (Mattli 1978, č. 27). Papež Jan Pavel II svou výzvou ke dni modlitby světových náboženství v Assisi 1986 výslovně vkročil na tuto cestu a františkánkám i františkánům dodal odvalu kráčet cestou mezináboženského dialogu.

- **Společné hledání pravdy**

Toto se nemá dít vnučováním a absolutizováním naší pravdy, nýbrž sourozeneckým dialogem a společným hledáním pravdy.

„Věrní požadavkům naší minority se snažíme získávat lidská srdce cestou dialogu, vzájemné úcty, naslouchání, vzájemného porozumění a přijímání. Jestliže jsme nositeli poselství a určitých hodnot, musíme být zároveň ochotni uznávat poselství a hodnoty, které jsou u těch druhých. Máme hlásat Pána, ale také mu pokorně naslouchat, když k nám mluví skrze všechno a skrze všechny bratry“ (Mattli 1978, č.13).

„Spolu s nimi chceme zkoumat jejich vlastní duše, vést s nimi opravdový dialog a s pomocí Ducha svatého s nimi vytvářet pravé, křesťanské a svátostné společenství života. Bude to plod upřímného rozhovoru, plod, který nikdy není možno vnutit zvenčí. Ten může vyrůst pouze zevnitř, splyváním jejich nejhlubších náboženských tužeb s opravdovými křesťanskými hodnotami“ (Medellín 1971, II., 8).

- **Přemáhat nefrantiškánský klerikalismus**

„V mnoha případech pozorujeme, že tam, kde se aktivity a iniciativy v křesťanských obcích soustřeďují kolem kněze, Boží lid neroste ve své odpovědnosti za utváření života... Vzpomínáme přitom na Františka z Assisi, ve kterém jeho druhové viděli ‚bratra‘. Své společenství nechtěl stavět na hierarchickém základu. My máme v církvi zvláštní úlohu, a to být živým společenstvím bratří a sester, kteří jsou spolu na cestě a všem lidem takto představují Boží dobrotu“ (Mattli 1982, č. 9).

To všechno jsou krásně formulované požadavky. Jejich uskutečnění však předpokládá a vyžaduje mnohé:

***** Úctu ke kulturám**

Když se františkánský člověk setká s cizím národem, „bude si vážit jeho kulturních hodnot a začne zpívat Sluneční píseň při pohledu na lásku, společenského uvědomění, slušnost a radost toho národa: všechno stvořil On a stvořil to pro sebe! Tento teologický výklad umožňuje snáze ‚vtělovat‘ evangelium do kultur, aby tam na sebe vzalo novou podobu a aby začaly nové dějiny“ (Mattli 1978, č. 25 ; srov. též Mattli 1982, č. 8).

***** Stálé obracení se**

„Následování Krista od nás vyžaduje metanoi, osobní i společné obrácení. Jenom tak umožníme, aby hodnoty evangelia pronikly do každé kultury. Proto musíme být my sami vždy znovu evangelizováni, tj. musíme se odříkat hříchu, osvobodit se od každé účasti na bezpráví a útlaku; musíme odstranit všechno, co nám brání zakoušet Boží lásku, působící ve světě, a hlásat ji“ (Bahia 1983, č. 15; srov. Mattli 1978, č. 12).

***** Modlitbu a mystiku**

„Připomínáme si Františka z Assisi, který se všude a vždy chtěl klanět Bohu a milovat ho ve všech tvorech. Uchyloval se do mlčení v jeskyních, v lesích, v kostelech.... Proto chceme opět klást velký důraz na modlitbu, liturgii, mlčení.

Bez bázně se budeme stavět k projevům víry lidu a budeme na tom mít tvořivou účast. Stojíme-li před Bohem spolu se svým lidem, pak naše boje a utrpení, naše očekávání a naděje dostávají rozměr, který všechno přesahuje a zároveň všechno naplňuje“ (Mattli 1982, č. 11; k tomuto tématu srov. UL 10).

*** **Důvěryhodné sourozenectví**

„Náš životní styl sourozenectví může být příkladem pro svět, který hladoví po společenství a touží po novém lidštějším světě ... Proto se chceme hlásit k sourozenectví jako nejlepší podobě evangelizace. ‚Podle toho všichni poznají, že jste mými učedníky‘ (Jan 13,35). Naše společenství mají zvát ostatní, aby s námi sdíleli to, co jsme, co máme a co děláme“ (Bahia 1983, č. 23; srov. celou kap.2: Poslání jako bratři).

Klarisky k tomu ve svých konstitucích říkají:

„Náš život ve společenství lásky bude představovat něco nadmíru cenného. Tento život, který má základ ve spojení s životem uvnitř Trojice, vyžaduje, abychom toto tajemství lásky denně co možná věrně a jasně ukazovaly navenek“ (čl. 90).

V Řeholi SFŘ (Sekulárního františkánského řádu) čteme :

„Smysl pro bratrství ať jim (sekulárním františkánům) dá radost a ochotu být zajedno se všemi lidmi, zvláště s nejmenšími. Ať se snaží vytvořit pro ně životní podmínky důstojné tvorů, vykopených Kristem“ (kap. 2, 13).

*** **Mezifrantiškánská spolupráce**

„Chceme vyzvat k sourozenecké a rozsáhlé spolupráci se všemi františkánskými rodinami bratří a sester, kde je to jen trochu možné“ (Mattli 1978, č. 41; srov. Bahia 1983, č. 23/6).

V Řeholi SFŘ (Sekulárního františkánského řádu) čteme:

„Františkánská rodina sdružuje všechny členy Božího lidu - laiky, řeholníky a kněze - kteří se cítí být povoláni následovat Krista ve stopách sv. Františka z Assisi. Různými způsoby a podobami, ale ve vzájemném životním společenství chtějí zpřítomňovat charisma společného serafického Otce v životě a poslání církve“ (kap.1,1).

Zvláště výrazně se za úzkou spolupráci, především v oblasti vzdělávání, komunikace, spravedlnosti a míru, přimlouvají „Impulsy pro budoucnost“, připojené k dokumentu z Mattli 1982. Tématika mezifrantiškánské spolupráce byla široce probrána v UL 3.

Co znamená „Pokoj a dobro“?

2.2

Před II.vatikánským koncilem se pod slovem „spása“ obecně chápalo : přijmout víru, přijímat svátosti a mít naději na věčný život. Další věci, které misie kromě toho pro celkový rozvoj lidí dělaly (školy, nemocnice, zemědělské plánování) se považovaly za „pre-evangelizaci“, za prostředek k dosažení cíle. Mělo se tak vytvořit dobré ovzduší, které by lidi připravilo na to konečné, totiž na přijetí křtu.

Biskupský synod r.1971 v Římě, silně ovlivněný latinsko-americkými biskupy, prohlásil, že podstatným rozměrem samotné evangelizace je povinnost pracovat pro spravedlnost a pro lidský rozvoj (srov.UL 19 a UL 20). Každý, komu leží evangelizace na srdci, musí tento rozměr brát vážně. Nesmí se to podceňovat a odmítat jako „horizontalismus“⁴.

⁴ Omezení křesťanské myšlenky a praxe na čistě sociální rovinu.

Taková snaha o pozemské blaho už nespočívá pouze v almužnách a pomoci potřebným lidem, nýbrž také v proměně nespravedlivých struktur, které vyvolávají nespravedlivou a neklidnou situaci. Na setkání v Mattli 1978 bylo proto františkánské heslo: „Pokoj a dobro“ postaveno do nových socio-ekonomických situací (srov. č. 20-24). Zde, v tomto moderním světě musí být cítit, že spása, kterou chce Bůh lidstvu věnovat, je skutečností, která mění život. Také v „Bahii 1983“ byli všichni bratři vyzváni, aby

„ujasnili sobě i ostatním nespravedlivý socio-ekonomický, politický a kulturní systém nadvlády velmocí, bohatších národů na Východě i na Západě, mnohonárodních a nadnárodních koncernů, pod nimž strádají miliony lidí Třetího světa a pomáhali zavést nový hospodářský a politický pořádek, který by dal světu větší spravedlnost“ (č. 31). Řehole Sekulárního františkánského řádu (SFŘ) v protikladu k dřívějším Řeholím třetího řádu, povzbuzuje lidi ve světě k odvážným činům:

„svědectvím svého lidského života i odvážnými činy jak jednotlivců, tak kolektivů, při prosazování spravedlnosti především ve veřejném životě a ať se zavazují ke konkrétním akcím, souvisejícími s jejich vírou“ (kap.2,15).

Konečně také v dokumentu z Mattli 1982 se důraz přenesl téměř zcela na tento aspekt (srov. č. 1 a 6). Tohoto cíle nelze dosáhnout naráz. Předpokládá dlouhý a namáhavý proces formování vědomí:

„Právě dnes stále zřetelněji vidíme, že pokrok a svobodu nelze přinést zvenčí. Národy musejí dospět k poznání vlastní situace a tím se stát schopnými dosahovat vlastního pokroku a osvobození. Tato metoda ‚probouzení uvědomění‘ je mimořádně účinná. Za pomoci dialogu probouzí vůli danou situaci měnit a vlastními silami ji zlidšťovat“ (Medellín 1971, č. 20).

Je zde velké nebezpečí urychlovat tento proces používáním násilí. Pro františkány by měly být postoj i odpovídající chování jasné:

Bratři „mají pochopení pro ty, kdo ze zoufalství používají násilí, které nevychází vždy z nenávisťi, nýbrž často též z lásky ke spravedlnosti. Sami však, jako františkáni, volí jinou úlohu. S Kristem zaujímají místo v ‚kenosis‘⁵ nenásilí a důvěřují v sílu těch, kdo neužívají násilí. Mají se aktivně podílet na mírových hnutích a v organizacích proti nespravedlnosti pravicových nebo levicových diktatur, ale nesmí v tom být žádná dvojnásobnost“ (Mattli 1978, č. 22; srov. též Medellín 1971, č. 27).

„Bratři a sestry Sekulárního františkánského řádu jsou společně se všemi lidmi dobré vůle povoláni, aby budovali bratrštější a evangeliu věrnější svět, aby se uskutečňovalo Boží království. Ať si jsou přítom vědomi, že každý, kdo ‚následuje Krista, dokonalého člověka, i sám se stává více člověkem‘. Nechť svěřené úkoly vykonávají zodpovědně v duchu křesťanské ochoty“ (Řehole SFŘ, kap.2, 14).

Účinnější než všechno ostatní je svědectví života, život s chudými :

„František nacházel Krista v nejchudších z chudých, v malomocných. Boží láska se mu stala skutečností v chudém dítěti betlémském a v trpícím druhu z Golgoty. František žil a pracoval s malomocnými a chudými, aby tak měl účast na jejich ‚blahoslavenstvích‘. Radoval se z jejich poníženosti a bezmoci, z jejich velké důvěry v Prozřetelnost, z jejich svobody. Rovněž my, menší bratři, najdeme Ježíše, když budeme pro chudé a s chudými a budeme žít jako oni. Budeme evangelizovat a proto budeme také evangelizováni především chudobou a minoritou“ (Bahia 1983, č. 28).

⁵ Novozákonní pojem pro Ježíšovo sebeobětování (srov. Fil 2,5-11)

„Tato situace přivedla mnohé církve Třetího světa k přednostnímu a solidárnímu rozhodnutí být s chudými proti chudobě. V těchto církvích se Poverello z Assisi považuje za patrona církve chudých ... Ve Františkovi nacházíme cestu, která ze života pro chudé přes život s chudými vede k životu jako chudí“ (Mattli 1982, č. 1).

O tuto práci pro chudé se konkrétně pokusily tři systémy moderní společnosti : systém národní bezpečnosti, mezinárodní kapitál a marxismus (srov. UL 21). „Mattli 1978“ zaujal ke všem třem systémům jasný postoj a tvrdě pranýřoval porušování lidských práv. Přesto však nepožadoval taktiku „ohýbání nebo lámání“, ale taktiku dialogu a změny zevnitř :

„Existuje františkánský způsob přítomnosti v sociálně- politických bojích. Spočívá ve schopnosti vydržet a ve schopnosti bratrství, ve vznášení požadavků a v duchu pokoje. Tento druh svědectví potřebují všichni“ (č. 22). „Františkáni se pokoušejí posilovat sebevědomí chudých a připravovat je k obraně jejich práv. Otevřeným dialogem se snaží bratři Třetího a Prvního světa získávat vliv na rozhodování vlád a mnohonárodních společností“ (č. 23). Máme být dokonce připraveni „jít mezi marxisty a mluvit s nimi tak, jako šel sv. František, i přes nepřátelské systémy své doby, k sultánovi, jako člověk k člověku, a potom poslal ‚své bratry k saracénům‘, ne proti nim“ (č. 24).

Práce pro chudé je protikladem nekonečné a nesmyslné spirály zbrojení: *„Tváří v tvář skutečnosti, že se denně vydává 1,4 miliard dolarů na zbraně, zatímco denně umírá hladem 40 000 dětí, musí náš svět najít cesty, jak uskutečnit napomínání Izaiášovo (Iz 2, 4), tj. překovat meče v pluhy a obrovskou sumu 500 miliard dolarů ročně použít k tomu, co lidstvo skutečně potřebuje“ (Bahia 1983, č. 36).*

Františkáni se budou všemi dovolenými prostředky zasazovat za respektování lidských práv (srov. Mattli 1882, č. 3), především za práva ženy ve společnosti v a církvi (srov. Mattli 1982, č. 2).

Žádné tyto návrhy na vyhlášení pozemské spravedlnosti a nebeské spásy nepředkládáme jako „vládci Země“, nýbrž jako služebníci místních církví, do jejichž struktur se podle možnosti co nejvíce zapojujeme (srov. Mattli 1978, č. 18).

Odpověď na jednu námitku

3

Na františkánský řád se v minulosti pohlíželo v souvislosti s jeho spojením s lidem, s lidovou zbožností, se zpovídáním, kázáním, s poutěmi. Mnozí z těch, kteří sympatizovali s tradiční františkánskou činností, dost těžko chápou dnešní silný důraz na „spravedlnost a mír“, a především na církev kritizující akcent z „Mattli 1982“, na požadovanou snahu zbavit se klerikalismu a na společensko-kritický akcent vůbec. Tyto kruhy uvnitř řádu i mimo řád prohlásily tento dokument za zcela neslučitelný s františkánským postojem zbožnosti, skromnosti a absolutní věrnosti k církvi. Budiž zde dovolena otázka, zdali je to jediný způsob, jak číst františkánské dějiny. Kardinál Josef Ratzinger k tomu poznamenává : „ ‚Ne‘ stávajícím formám církve, to, co

bychom dnes mohli nazvat prorockým protestem, nemohlo být radikálnější, než bylo u sv. Františka.“ Nehledě k tomu nemůžeme a nesmíme Františka a Kláru otrocky kopírovat. Ve svém odkazu František píše:

„Pán dal mně, bratru Františkovi, ...“ (ZFr).

Sv. Bonaventura klade umírajícímu Františkovi do úst zcela podobná slova, když píše: „Já jsem udělal, co bylo na mně. Ať vás Kristus naučí, co máte dělat vy!“ (LM 14).

Naší úlohou tedy bude: vždy znovu objevovat, definovat, a žít naše prorocké povolání v církvi a ve společnosti. Proto se františkáni a františkánky snaží chápat znamení času, brát vážně lidská práva a nést odpovědnost za církev, odpovídající evangeliu a koncilu, a usilovat o spravedlivou společnost.

Praktické důsledky

4

Nové prorocké a misijní iniciativy

4.1

Bereme-li vážně misijní zaměření františkánského hnutí a všech bratří a sester, pak bychom se měli pokoušet přicházet s evangeliem k těm 50, 70, 90 procentům na bývalém křesťanském Západu, k těm, kteří už nežijí s církví. Právem se dnes říká o Evropě, že je to nejtěžší misijní území. Právě od nás se právem očekávají nové prorocké misionářské iniciativy.

Pracovat pro jednotu lidstva

4.2

František a Klára se cítili spojeni se všemi lidmi. Práci pro jednotu lidstva bychom měli považovat za záležitost svého srdce. Máme vyprávět a ohlašovat a osvobozující poselství Boží lásky k lidem překonávat všechny podoby nacionalismu, všechny stranické zájmy a ideologie o vyvolenosti.

Dnes už většinou nejsme západními františkánskými společenstvími, která mají misionáře v zámoří, ale jsme celosvětovým hnutím na šesti kontinentech. Naše společenství musí proto přednostně vytvářet všude vzdělávací struktury a najít potřebné vzdělávací kádry, pokud možná mezifrantiškánskou spoluprací.

Význam formování misijního uvědomění mladých bratří a sester

Při vzdělávání mladých bratří a sester je třeba klást velký důraz na formování misionářského uvědomění. (Mattli 1978, č. 35 nn.; Bahia 1983, č. 27). Tímto tématem se zabývá hlavně UL č. 4.

Církevní a františkánské prameny

Bible	Lk 4,16-22
Dokumenty církve	AG 2; LG 1
Františkánské prameny	1. Cel 97; LM 14,3; ZFr
Mesifrantiškánské dokumenty	Mattli 82, - No. 1-3, 6, 8nn., 11
OFM - OFM ^{Cap} - OFM ^{Conv}	Medellín 71 - No. 2; 12; 145; II,8; IV,14; V,20 Madrid 73 Mattli 78, - No. 6, 10-13, 18, 20-25, 27, 35nn, 41 Bahia 83 - No. 15, 17, 23, 27n, 31, 36 Konstituce OFM ^{Cap} , § 94n
OSC (Klarisky)	
OSF (TOR)	
OFS (SFŘ)	Řehole SFŘ, kap. 1,1; 2,13n
Dodatky	

Poznámka: Údaje o pramenech mohou účastníci kurzu rozšířit

1.cvičení:

Projděte znova °kap. 2.1. „Základní postoje“ (Str.6nn) v tomto učebním listu.

Úloha:

Přečtete úryvky z dokumentů a zjistěte, jaký máte postoj k těmto tématům:
Důvěra, dialog, respektování kultur, úcta k náboženstvím, překonávání klerikalismu, trvalá konverze, sourozenectví, modlitba a mystika, mezifrantiškánská spolupráce.

2.cvičení:

Porovnejte Lk 4,16-22 s tímto textem kardinála Paola Evarista Aruse:

„Studovat Ježíšovo lidství neznámá popírat jeho božství. Naopak: znamená to znovu objevovat pravý obsah tvrzení, že Ježíš je Bůh.

Latinskoamerická teologie zaměřuje své úsilí k tomu, aby hleděla na význam Ježíšových činů, protože je přesvědčena, že v tomto lidském životě je střed Božího zjevení.

K čemu by jinak byla evangelia, kdyby Ježíšův život neobsahoval nejvnitřnější jádro Božího slova. Právě Ježíšův lidský život nás přivádí k chudým a k jejich osvobození.“

Otázky:

1. Jak spojuje Ježíš své kázání spásy s uzdravováním?
2. Co mají společného podle obou textů spása duše a uzdravení těla?

3.cvičení:

V dalším uvedeme čtyři svědectví z Asie, Latinské Ameriky a z Afriky. Porovnejte tato svědectví ze života.

a) „Františkánské misionářky Mariiny“ (FMM) na Filipínách - Návrat k prosté přítomnosti.

.....
„Až do r.1971 tam církev působila svými školami a nemocnicemi, a to převážně pro horních dvacet procent. Pak došlo k prvnímu jednání provinčních představených různých mužských i ženských řeholních společenství.“

V kritickém pohledu na život účastníci, inspirováni koncilem a generálními kapitulami vlastních společenství, dospěli náhle k názoru, že toto vylučování chudých nemůže odpovídat Ježíšovu duchu.

FMM a také z další ženská společenství odešla z jednotlivých škol, aby tak uvolnila své sestry. Ty pak byly přeškoleny a v malých skupinách, po třech nebo čtyřech, šly do městských částí chudých, žily mezi nimi v prostých obydlích, přiváděly je ke změně uvědomění, vlévaly jim novou sebedůvěru, ukazovaly jim cesty, jak by si mohli pomáhat sami.

Snažily se žít to, co píše František v neschválené Řeholi o „prvním způsobu jak být mezi Saracény“. Tento způsob říká, že záleží na tom žít prostě mezi lidmi, vyznávat, že jsme křesťany, ale celkově být pouze slušnými lidmi, ochotnými pomáhat, a být příslušníky dané společnosti.“

b) Zpráva z malých františkánských společenství na severovýchodě Brazílie - nevyhnutelný krok: změna místa ve společnosti.

Jak se mají sestry setkávat s chudými na venkově a ve městě? Nemá-li to být pouze charitativní pomoc jako dříve, vyžaduje to více: jako společenství musíme se stát sami součástí chudých. Sestra Benvenuta v následujícím textu popisuje, jak se o to pokoušejí malá společenství řeholnic mezi chudými:

„Jde o skupiny tří až pěti sester, které mají společný cíl, tj. vydávat svědectví o Božím království, a které žijí uprostřed chudých lidí, mimo normální struktury neboli mimo konvenční rámec. Máme opravdu účast na životě a konfliktní situaci lidu a chceme solidárně a sourozenecky hlásat hodnoty království Ježíše Krista, které je královstvím vykoupění. Prvním krokem k tomu je změna místa malého společenství ve společnosti. Po dlouhou dobu se naše pastorační působení a naše práce omezovaly na to, že jsme chodily k lidu, ale doopravdy jsme u něj nebyly. Nemohly jsme prožívat jeho nesnáze, jeho boje, jeho úzkosti, jeho bolesti a jeho každodenní existenciální problémy, protože jsme sice k lidu chodily, ale nežily jsme u něj a nesdílely jsme každodenní drama jeho života.

Proto jsme těžko chápaly chování lidí a jejich někdy šokující reakce. Neviděly jsme na samotné základy problémů, které se dotýkaly života lidí a způsobovaly jeho hořkost, a proto naše práce nepřinášela změny, ve které jsme doufaly.

V okamžiku, kdy jsme to pochopily a rozhodly se udělat tento nesnadný, ale zásadní krok, totiž změnit své stanoviště, a bydlet uprostřed lidí, se vším, co to přinášelo, změnil se náš vztah k lidu a jeho problémům a naše chování vůči němu se stalo lidštějším.

Už jen změna místa ve společnosti nám otevřela oči a viděly jsme, jak jsme dosud pracovaly a vydávaly svědectví. Nyní můžeme opravdu spolucítit a zakoušet na svém těle příčiny těžkostí našich sester a bratří“ (Sr. Benvenuta Silva IMC, Brazílie).

c) Zpráva z Pobřeží slonoviny v Africe - Dialog života.

Gwéanolé Jeusset, francouzský františkán z Bretaně, žije a pracuje jako misionář na Pobřeží slonoviny a pokouší se tam o dialog života s muslimským obyvatelstvem. Píše: „Už 10 let prožívám duchovní dobrodružství s jedním starým muslimem z kmene Peulle, který požívá velkého vlivu mezi muslimy v Abidjanu. Také pracuji se skupinou kněží,

řeholníků a laiků (je to asi deset lidí, z toho polovina Evropanů a druhá Afričanů). Tato skupina se setkává celkem pravidelně, až na letošní rok.

Přítom se někdy sejdem s nějakou muslimskou skupinou, s níž tvoříme abidjanskou islámsko-křesťanskou skupinu. Zde v černé Africe je to nejstarší taková skupina, kterých je jen docela málo. Byla založena v roce 1971. Na podporu dialogu vydáváme v Abidjanu časopis „Relations“ (Vztahy). Čtou ho křesťané i muslimové a přispívá k vzájemnému porozumění. Křesťansko-muslimská skupina se rozrostla a cítí se silnější. “ Jak je to však závislé na osobním svědectví tohoto muže prozrazuje islámský spoluvydavatel „Relations“. Do vánočního čísla 1983 napsal: „Tento informační list k vám přichází pozdě. Pochopte proč. Vždy, když tu P. Gwenolé není, postupuje skupina přátel muslimů vpřed jen malými kroky. “

d) Dopis z Mundú v Čadu z prosince 1984 - Budovat církve chudých.

„‘At’ tě tato země trefí do žaludku!‘ Toto přání mi ve svém jazyce řekla jedna stará paní z Doba. Byla ráda, že mne po 14 letech zase vidí v Čadu. Ano, má pravdu: Tato země pohnula mými vnitřnostmi. Neumíte si představit, co tito muži, tyto ženy a děti musejí všude prodělávat. Setkávám se v této zemi, ještě víc než za prvního pobytu, se situací utrpení a bídy. V Doba, kde jsem po několik týdnů pobýval, jsem nemohl svůj pokoj opustit, aby před mými dveřmi nesedělo několik desítek dospělých, dospívajících i dětí, kteří volali: ‘Otče, mám takový hlad!’

Tento strašný hladomor zabíjí denně celé stovky lidí. Říká se též, že to zavinilo sucho. Říkají to vaše noviny a televize. Zde na jihu však na tom nese vinu válka, která trvá už roky a jejíž intenzita v posledních měsících ještě vzrostla. Nikdo však neřekne, že toto je příčinou hladu. Mnozí rolníci byli zabiti, jiní museli přihlížet, jak byly plněny a pak zapáleny jejich stodoly. Byly zničeny celé vesnice. Jedinou nadějí na přežití byl útek do buše nebo do exilu, do Súdánu nebo do jiných sousedních zemí.

V takové situaci, kdy se chudí stávají nevyhnutelně ještě chudšími, se cítíme být malí, na nevhodném místě, bezmocní, ale zároveň zasažení a až do hloubi duše provokovaní.

Vynořují se mnohé otázky, závažné otázky, týkající se světa, který budujeme, otázky o naší odpovědnosti... Není lehké vidět jasně. Jednoznačně však vím: je to výzva k většímu sebeodříkání, výzva pomáhat vytvářet církve ještě odpoutanější od vztahů k Západu, církve africkou, která nejen koná katechezi, nejen křtí a modlí se, nýbrž se více stává církví chudých, v níž chudí mohou skutečně vyjadřovat svůj život a čerpat sílu, energii zbavit se všeho, co každý den ubíjí jejich život. Budou evropští a afričtí křesťané, kteří prožili zkušenosti posledních měsíců, schopni tuto výzvu poznat a přijmout?

Od začátku října jsem ve městě Mundu spolu se dvěma domorodými kapucíny. Později se k nám připojí ještě třetí. Je s námi též jeden francouzský bratr. Po dva měsíce jsme žili mimo misijní stanici, v domě, který nám dalo zdarma k dispozici jedno zemědělské družstvo. Teď jsme si našli jeden zcela prostý dům ve městě. Jsme tak ještě blíže k lidem. Velké místo v našem životě zaujímá modlitba, meditace, společné úvahy a mezilidské vztahy.

Domácnost si obstaráváme sami: domácí práce, nákup, přípravu jídla atd. Hubert pracuje na poloviční úvazek jako ošetřovatel v nemocnici.

Oba čadští spolubratři, jeden mechanik a druhý zahradník, ještě stále hledají práci. Já doprovázím františkánské postulanky i profesantky z Donia při jejich úvahách o Františku z Assisi. Také doprovázím skupinu mladých mužů, kteří chtějí příští rok vstoupit do kněžského semináře. Během dvou příštích let se budu spolu s bratry z Čadu

pokoušet najít způsob, jak zde žít evangelium v duchu sv. Františka. Rádi bychom spolu s chudými dali novým způsobem v církvi novou podobu Ježíši Kristu a jeho evangeliu. Ujišťuji vás: V dnešní situaci není lehké najít cestu. Navíc to ztěžují nesnáze v dorozumívání, které pocházejí z rozdílné kultury, světového názoru, vzdělání a citových dispozic.

Náš společný život sice není bez napětí, ale je velice obohacující. Dává nám konkrétně zakoušet vytrvalost v nesnadné rozmluvě; zkušenost sdílení a přijímání rozdílů. Těší nás, když zjišťujeme, že je možný bratrský život mezi lidmi tak odlišných etnik a původu. Modlete se, abychom spolu vytrvali. Stojí to za to.

Chudí z těžce zkoušeného Čadu sdílejí s vámi odvahu, důvěru v lepší budoucnost, svou víru a naději v Boha, který osvobozuje a dává mír. Všichni bratři vás zdraví a já každému z vás posílám výraz bratrského přátelství“ (P. Hervé Roduit OFMCap).

Otázky:

1. Co je těmto svědectvím společné?
2. Do jaké míry uskutečňují základní postoje, které tento Učebním list uvádí a vyžaduje?
3. Jaké zkušenosti, případně pokusy podobného druhu jste učinili vy sami?

Použití

E

1. Použití:

Čtete následující text:

.....

„Misionáři v cizích zemích nemohou normálně ovlivňovat tamější politickou strukturu, protože jsou cizinci. Přece však si musí uvědomit, že jejich slova mohou případně přispět k tomu, že vystupňují palčivé sporné otázky, týkající se spravedlnosti a svobody, až k prolévání krve. Potom budou muset nést odpovědnost za prolitou krev. Je možné chtít ospravedlňovat násilí jako politickou metodu, ne však jako metodu františkánskou. Všechny revoluce působí strukturální změny. Přitom se vždy bude využívat prosazování struktur proti blahu jednotlivců. Vždy se bude mrhat lidskými životy při ospravedlňování určitých idejí. Ruský stalinismus a čínský maoismus si vyžádaly miliony lidských životů, aby vybudovaly novou společnost. Vždy to zaplatili jednotlivci. Františkáni a františkánky se nemohou zasazovat za strukturální změny, které užívají ke svému prosazení násilí. Vždy se mají snažit chránit život jednotlivce před útlakem nespravedlivých struktur. Musí zůstat zřejmá povinnost stát na straně jednotlivců. Tak se choval Ježíš: Vždy bránil právo jednotlivce“. (Lucian Mulhern OFM, USA a Noel O'Dwyer OFM, Anglie).

Úloha:

Uvažujte o důsledcích takového životního postoje!

3. Použití:

Čtete následující text:

.....

„V Asii musejí františkánští lidé ještě více prohlubovat typické asijské hodnoty.

Mezi jinými uvádíme:

- *prostý a skromný životní styl;*
- *sourozenectví a pokoj;*
- *kontemplaci;*
- *smysl pro „kosmično“ v životě.“*

(Srov. Grace Chu, FMM, Hong Kong a Ambrose Nguyen van Si, OFM, Vietnam).

Otázky:

1. Jedná se u uvedených hodnot o typické františkánské hodnoty?
2. Když ano, proč si asijské lidi přejí, aby se na ně kladl ještě větší důraz?

Literatura

F

**Následující důležité pokoncilní „Misijní dokumenty církve a řádu“ najdeme v doprovodné dokumentaci k CCFMC (ZKFMCH).
(Je možné si je objednat na adrese: Missionszentrale der Franziskaner, Postfach 200953, 53139 Bonn.)**

Generální kapitula OFM 1971

Germanische Provinzialkonferenz (vydavatel)

Medellín 1971. Řád menších bratří a misie: Dokumenty Generální kapituly františkánského řádu 1971 (Werl 1971).

Generální kapitula OFM 1973

Germanische Provinzialkonferenz (vydavatel)

Madrid 1973. Dnešní povolání našeho řádu: Výklad Generální kapituly františkánů 1973. (Werl 1974).

Dritter Plenarrat OFM Cap 1978 (Třetí plenární rada OFM Cap 1978)
Konference německy mluvících kapucínských provincií (vydavatel)
Mattli 1978. Misijně v životě a působení: Závěrečné dokumenty 3. plenární rady
kapucínů v Mattli, Švýcarsko 1978 (Řím 1983).

Interfranziskanische Dokumente Mattli 1982 (Mezifrantiškánské dokumenty Mattli
1982), L.Boff / W.Bühlmann (vydavatelé)
Vybuduj mou církev: Františkánské inspirace z Třetího světa (Düsseldorf 1983) 170-
179.

Ordensrat OFM 1983 (Řádová rada OFM 1983)
Bahia 1983. Evangelium nás vyzývá.
Úvahy nad evangelizací: Missionszentrale der Franziskaner (vydavatel) Řada Zprávy -
Dokumenty - Komentáře: Heft 19, (Bonn 1983).

Další literatura k tomuto tématu:

Bey, H.von der
Od koloniálního exportu Boha k osvobozující misii (Bonn 1996), (4.část: Pokoncilní
tendence a vývoj františkánské misijní teologie).

Missionzentrale der Franziskaner (vydavatel)

- Z řady Zprávy - Dokumenty - Komentáře: Heft 15: Odvážit se vykročit. Misijní
výzva k dnešním františkánům (Bonn 1982).
- Výzvy. Nový způsob čtení františkánských myšlenek (Werl 1983).

Ratzinger, J.

Poznámky k otázce charismat v církvi: Bornkamm, G./Rahner, K. (vydavatelé).
Ježíšova doba. Jubilejní vydání pro H.Schliera (Freiburg 1970) 269.

K zamyšlení

Ty,
Bože lidí,
Ty chceš, abychom byli Tvými spojenci
Tvou smlouvou lásky

Probud' v našem středu sílu
spojovat protiklady
a rozvazovat uzly

Dej nám schopnost
říkat Tvé usmiřující slovo
a dávat osvobozující znamení

Povolej z našich řad lidi
skrze které je vidět Tebe
kteří stavějí mosty
kteří váží svazek lásky
a ze Tvé smlouvy činí svátek.

Anton Rotzetter